

JOURNAL OF SOCIAL MEDICINE

Päätoimittaja

Sari Räisänen

editor@socialmedicine.fi

Toimitussihteeri

Krister Björklund

toimitussihteeri@socialmedicine.fi

040-747 8953

Toimitusneuvosto

Anssi Auvinen, Heikki Hiilamo, Ilmo Keskimäki,

Leena Koivusilta, Simo Kokko, Pekka Louhiala,

Esa Läärä, Sami Pirkola, Ossi Rahkonen,

Arja Rimpelä, Eva Roos, Sirkka Sinkkonen

ja Päivi Topo

Julkaisija

Sosiaalilääketieteen yhdistys ry

Socialmedicinska föreningen rf

Puheenjohtaja

Tea Lallukka

Työterveyslaitos

Topeliuksenkatu 41 a A

00250 Helsinki

Sihteeri

Peija Haaramo

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

Mielenterveys-yksikkö, CEPHOS-LINK-hanke

PL 30 (Mannerheimintie 168B), 00271 Helsinki

sihteeri@socialmedicine.fi

Neljä numeroa vuodessa

Tilaushinnat vuonna 2016: Jäsenet 45 €

opiskelijat 20 € (Sosiaalilääketieteen

yhdistyksen jäsenmaksu), muut, yhteisöt ja

tilaukset ulkomaille 50 €,

irtonumerot 13 € + postikulut

ISSN 0355-5097

Vammalan Kirjapaino Oy 2016

Laatua, avoimuutta ja vaikuttavuutta — kehitämme lehden toimintaa

Sosiaalilääketieteellisen Aikakauslehden 53. toimintavuoden käynnistyessä on hienoa todeta, että lehti on säilyttänyt asemansa elinvoimaisena yhteiskunnallisesti virittyneen terveystutkimuksen foorumina. Kiitos tästä kuuluu sekä kirjoittajille että käsikirjoitusten vapaaehtoisille vertaisarvioijille.

Vuonna 2015 lehdessä julkaistiin 25 vertaisarvioinnin läpikäynyttä artikkelia; 22 alkuperäisartikkelia, yksi katsausartikkeli ja kaksi tutkimustaitoja käsittelevää menetelmäartikkelia. Alkuperäisartikkelit käsitelivät suurimmaksi osaksi eri ryhmien, kuten lasten, nuorten, työikäisten ja ikääntyvien, terveyden ja hyvinvointiin kohdistuvia ajankohtaisia ja yhteiskunnallisesti tärkeitä aiheita. Muutamat artikkelit tarkastelivat terveydenhuollon toimintaa ja sen tutkimusta. Lehdessä julkaistiin viime vuonna myös kaksi puheenvuoroa, kolme lehtiota, tutkimusesittely, kokousseloste ja kirja-arviointi, jotka kaikki tarjosivat uusia ja mielenkiintoisia näkökulmia yhteiskunnallisesti virittyneeseen terveystutkimukseen.

Tieteellinen tutkimus ja tieteellisten julkaisujen määrä lisääntyy kovaa vauhtia. On esitetty arvioita, että maailmassa julkaistaan vuodessa lähes kaksi miljoonaa tieteellistä artikkelia. Myös Sosiaalilääketieteelliseen Aikakauslehteen tarjotaan nykyisin yhä enemmän käsikirjoituksia, joista vain alle puolet voidaan julkaista. Käsikirjoitusten julkaisupäätöksiä tehtäessä huomiota kiin-

nitetään tieteellisen pätevyuden lisäksi myös aiheen ajankohtaisuuteen ja yhteiskunnalliseen merkittävyyteen. Kuluvana vuonna lehti haluaa edelleen korostaa tutkimuksen vaikuttavuuden merkitystä. Lehti haluaa korostaa myös tutkimustaitojen tärkeyttä julkaisemalla niitä käsitteleviä kirjoituksia, joiden tarkoituksena on edistää tieteellisen tutkimuksen menetelmällistä monimuotoisuutta ja pätevyyttä.

Tulevina vuosina lehti pyrkii lisäämään toimintansa läpinäkyvyyttä ja uudistumaan tieteen kohdistuvien muutostarpeiden mukaisesti. Tiedeyhteisön toiminnalta on alettu edellyttää yhä suurempaa avoimuutta. Tämä koskee myös tiedejulkaisuja ja niiden arviointiprosesseja. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti uudisti viime vuonna käsikirjoitusten arviointiprosessia ottamalla käyttöön uudet arviointiohjeet. Uusien arviointiohjeiden myötä kaikki käsikirjoitukset arvioidaan samoilla kriteereillä, minkä tarkoituksena on lisätä arviointiprosessin läpinäkyvyyttä ja luottamusta lehden toimintaan.

Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti edistää tieteellisen tiedon vapaata saatavuutta julkaisemalla lehden kotisivuilla kaikki hyväksytyt artikkelit ja muut kirjoitukset myös sähköisesti vuoden viiveellä lehden ilmestymisestä. Lehden intresseissä olisi edelleen kehittää tutkimustulosten vapaata saatavuutta, koska suurimmaksi osaksi yhteiskunnan varoilla tuotetun tutkimuksen tulee olla vapaasti kaikkien hyödynnettävissä. Tiedon vapaa saatavuus edistää myös tutkijoiden meritoitumista, koska sen on todettu lisäävän esim. artikkeleihin tehtyjen viittausten määrää. Avoin julkaiseminen edellyttää kuitenkin kotimaisten tiedelehtien käytänteiden ja varsinkin rahoituspohjan uudistamista. Nykyisin niin Sosiaalilääketieteellisen Aikakauslehden kuin monien muiden kotimaisten tiedelehtien toimitustyö tehdään enimmäkseen vapaaehtoistyönä, ja lehden julkaisemisesta aiheutuvia kuluja rahoitetaan valtionavun lisäksi sitä julkaisevan Sosiaalilääketieteen yhdistyksen toimesta. Artikkeleiden saattaminen internetissä vapaasti ja ilmaiseksi kaikkien saataville voisi vaikuttaa yhdistyksen jäsenmäärään laskevasti, jos iso osa jäsenistä kuuluisi yhdistykseen ainoastaan lehden vuoksi. Tämä voisi pahimmillaan uhata kotimaisten tieteellisten seurojen kuten Sosiaalilääketieteen yhdistyksen toimintaedellytyksiä. Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) toimesta äskettäin käynnistyneessä Kotilava-hankkeessa selvitetään ja kehitetään parhaillaan kotimaisen tiedejulkaisemisen käytänteitä. Avoimen tieteen

toimintatapojen yleistyessä tieteellisille lehdille tulee tarve julkaista myös tutkimusaineistoja ja linkittää niitä tutkimusjulkaisuihin.

Vuoden 2015 lopussa lehden toimituksessa tapahtui muutoksia, kun entinen päätoimittaja, dosentti Marika Salminen jäi pois lehden toimituksesta ja lehden pitkäaikainen toimittaja, professori Ossi Rahkonen siirtyi lehden toimituksesta toimitusneuvoston jäseneksi. Kiitämme heitä molempia lämpimästi heidän lehdelle antamastaan suurenmoisesta työpanoksesta ja asiantuntemuksesta. Myös lehden toimitusneuvosto uudistui jäsenistöltään ja toiminnaltaan kuluvan vuoden alussa. Lehden toimitusneuvostossa jatkavat Simo Kokko, Pekka Louhiala, Esa Läärä, Arja Rimpelä ja Sirkka Sinkkonen. Toimitusneuvoston toiminnasta jäävät pois siinä pitkään toimineet Elina Hemminki, Lasse Kannas, Jaakko Kaprio, Antti Karisto, Liisa Keltikangas-Järvinen, Eero Lahelma, Risto Lehtonen, Jouko Lönnqvist, Heikki Murtomaa, Ritva Nupponen, Kari Poikolainen, Pekka Puska, Elianne Riska, Leena Räsänen, Harri Sintonen, Antti Uutela, Jussi Vahtera, Tapani Valkonen ja Hannu Vuori. Kiitämme edellä mainittuja toimitusneuvoston jäseniä heidän lehdelle antamastaan arvokkaasta työpanoksesta kuluneiden vuosien aikana. Toimitusneuvostoon kutsuttuja uusia jäseniä ovat Ossi Rahkosen lisäksi Antti Auvinen, Heikki Hiilamo, Ilmo Keskimäki, Leena Koivusilta, Sami Pirkola, Eva Roos ja Päivi Topo. Uuden toimitusneuvoston toimintakausi on kolmevuotinen (2016–2018) ja sen jäsenten tehtävänä on seurata ja tukea lehden toimintaa sekä kirjoittaa pääkirjoituksia, puheenvuoroja ja muita mahdollisia kirjoituksia.

Haluamme edelleen olla aktiivisesti mukana yhteiskunnallisessa keskustelussa ja tieteenalan kehittämisessä sekä edistämässä tutkitun tiedon hyödyntämistä terveydenhuollon alalla, ja toivomme saavamme runsain määrin mielenkiintoisia ja ajankohtaisia käsikirjoituksia. Olemme kiinnostuneita kehittämään ja lisäämään kirjoittajiemme avointa keskustelufoorumia, jossa on mahdollista tuoda esille rohkeita kannanottoja ja ehdotuksia. Haluamme myös edistää lehden ja sen lukijoiden välistä kommunikaatiota ja otamme mielellämme vastaan toimintaamme koskevaa palautetta ja kehittämisideoita.

Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti toivottaa hyvää ja tuottoisaa alkanutta vuotta 2016 kaikille lukijoilleen, kirjoittajille, vertaisarvioijille ja muille yhteistyökumppaneille.

SARI RÄSÄNEN